

Kommunstyrelsen
Anna Björkman
Epost: anna.bjorkman@vasteras.se

Kopia till
Individ- och familjenämnden

Kommunstyrelsen

Svar på Motion från (SD) om samhällsorientering för nyanlända

Förslag till beslut

Förslag till kommunfullmäktige:

1. Motionens första att-sats föranleder ingen ytterligare åtgärd.
2. Motionens andra och tredje att-sats avslås.

Ärendebeskrivning

Patric Sjölund (SD) och Janeth Persson (SD) har i en motion med rubriken Motion från (SD) om samhällsorientering för nyanlända föreslagit följande:

- Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda och jämföra hur kursen Samhällsorientering ser ut i övriga kommuner i landet vad det gäller antal timmar och innehåll i jämförelse med Västerås kommun.
- Ge individ och familjenämnden i uppdrag att öka antalet timmar i samhällsorientering för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan med arbetsförmedlingen eller har kontakt med socialtjänsten i Västerås kommun.
- Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda utifrån gällande lagstiftning om det går att ändra ifrån att det ska vara frivilligt att gå kursen Samhällsorientering till att kursen blir obligatorisk för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan och är bosatta i Västerås kommun.

Kommunfullmäktige har den 3 september 2020 § 195 Dnr KS 2020/01250-1.3.6 remitterat motionen till kommunstyrelsen för beredning.

Motionen har remitterats till Individ- och familjenämnden som har inkommit med remissvar.

Individ och familjenämnden har framfört i huvudsak följande synpunkter:

Samtliga kommuner som individ- och familjeförvaltningen varit i kontakt med arbetar utifrån samma kursmaterial "Boken om Sverige" och den övervägande delen av kommuner har sedan lagändringen trädde i kraft 1 februari 2020 utökat samhällsorienteringen till 100 timmar. Det som kan skilja, är enligt individ och familjeförvaltningen, de lokala inläggen och förutsättningarna.

I Västerås, liksom på andra ställen i landet, har samhällsorienteringen varit stängd under pandemin vilket gör att en utvärdering av resultatet av förändringen till 100 timmar, istället för 60 timmar inte kan göras i år.

Individ och familjeförvaltningens bedömning är att det inte föreligger behov av en utökning av antalet samhällsorienteringstimmar.

Kommunens samhällsorientering sker sedan 1 december 2010 i samverkan med Arbetsförmedlingen och är kopplad till den etableringsplan som Arbetsförmedlingen och den nyanlände utan egen ekonomi kommer överens om. Etableringsplanen utgår från vad Arbetsförmedlingen i samråd med den nyanlände anser är personens behov.

Etableringsersättningen från Försäkringskassan är villkorad och betalas ut när personen kan uppvisa sin månatliga aktivitetsrapport som utgår från heltidsdeltagande i etableringsplanen. För de personer som har samhällsorientering inskriven i etableringsplanen och anmäler sig till Samhällsorienteringen är närvaron obligatorisk. Den gällande lagstiftningen gör det inte möjligt att villkora deltagande i samhällsorientering eftersom etableringsplanen kan innehålla andra delar än samhällsorientering.

Stadsledningskontoret föreslår att motionens första att-sats inte föranleder ytterligare åtgärd då individ och familjeförvaltningen inför sitt yttrande har gjort en jämförelse som visar att innehållet i samhällsorienteringen i allt väsentligt är liknande i landets kommuner. Stadsledningskontoret föreslår vidare att motionens andra och tredje att-satser avslås mot bakgrund av att individ- och familjeförvaltningen gör bedömningen att det inte finns behov av en ytterligare utökning av antalet samhällsorienteringstimmar, speciellt eftersom den utökning som skett under året inte kunnat utvärderas. Vidare ger gällande lagstiftning inte möjlighet att göra kursen i samhällsorientering obligatorisk eftersom likvärdiga inslag av samhällsorientering kan ingå i en individs övriga aktiviteter i den av Arbetsförmedlingen och den nyanlände upprättade etableringsplanen.

Juridisk bedömning

Kommunstyrelsen är behörig att fatta beslutet i enlighet med kommunstyrelsens reglemente och kommunallagen.

Ekonomisk bedömning

Förslaget innebär ingen ekonomisk effekt.

Hållbar utveckling

Samhällsorientering och introduktion i Sverige är en viktig del av nyanländas etablering. Detta är ett till skälen bakom den lagförändring som trädde i kraft i februari 2020 då antalet samhällsorienteringstimmar ökades från 60 till 100. En god etablering är ett viktigt steg för en god inkludering i det svenska samhället och inkludering av nyanlända i samhället är nödvändigt för långsiktig social hållbarhet.

Helene Öhrling
Stadsdirektör

Christin Tjärnheden
Direktör verksamhetsområde
strategisk samhällsutveckling

§ 303

Dnr IFN 2020/00541-1.7.1

Yttrande över remiss - Motion från (SD) om samhällsorientering för nyanlända

Beslut

Individ- och familjenämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det till Kommunstyrelsen.

Reservation

Patric Sjölund (SD) reserverar sig mot beslutet.

Ärendebeskrivning

Sverigedemokraterna har inkommit med en motion och uppdragit åt Individ och familjenämnden

Att Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda och jämföra hur kursen Samhällsorientering ser ut i övriga kommuner i landet vad det gäller antal timmar och innehåll i jämförelse med Västerås kommun.

Att ge Individ och familjenämnden i uppdrag att öka antalet timmar i samhällsorientering för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan med arbetsförmedlingen eller har kontakt med socialtjänsten i Västerås kommun.

Att Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda utifrån gällande lagstiftning om det går att ändra ifrån att det ska vara frivilligt att gå kursen Samhällsorientering till att kursen blir obligatorisk för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan och är bosatta i Västerås kommun.

Vid sitt sammanträde den 25 november 2020 beslutar Individ och familjenämnden att ställa sig bakom föreslaget yttrande och överlämna det till Kommunstyrelsen.

Samtliga kommuner som Individ och familjförvaltningen varit i kontakt med arbetar utifrån samma kursmaterial "Boken om Sverige". Det som kan skilja är de lokala inläggen och förutsättningarna. Samhällsorienteringen som Individ och familjförvaltningens Integrationsenhet bedriver följer lagstiftningen när det gäller antal timmar. Eftersom utökningen av antalet kurstimmar till 100 timmar gäller sedan 1 februari 2020 och samhällsorienteringen varit stängd på grund av Corona så är det för tidigt att göra en utvärdering av resultatet av förändringen. Den övervägande delen av jämförelsekommunerna följer och erbjuder det lagstadgade antalet kurstimmar. Individ och familjförvaltningens bedömning är att det inte föreligger behov av en utökning av antalet samhällsorienteringstimmar.

Kommunens samhällsorientering sker sedan 1 december 2010 i samverkan med Arbetsförmedlingen och är kopplad till den etableringsplan som Arbetsförmedlingen och den nyanlände utan egen ekonomi kommer överens om. Etableringsplanen utgår från vad Arbetsförmedlingen i samråd med den nyanlände anser är personens behov.

Etableringsersättningen från Försäkringskassan är villkorad och betalas ut när personen kan uppvisa sin månatliga aktivitetsrapport som utgår från heltidsdeltagande i etableringsplanen. För de personer som har samhällsorientering inskriven i etableringsplanen och anmäler sig till Samhällsorienteringen är närvaron obligatorisk. Den gällande lagstiftningen gör det inte möjligt att villkora deltagande i samhällsorientering eftersom etableringsplanen kan innehålla andra delar än samhällsorientering.

Yrkanden

Patric Sjölund (SD) yrkar bifall till motionen i sin helhet.

Patric Sjölund (SD) yrkar avslag till förslag till beslut.

Anna Lundberg (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Proposition

Ordföranden finner att det finns tre förslag till beslut. Dels Patric Sjölungs (SD) yrkande om bifall till motionen som helhet och yrkande om avslag till förvaltningens förslag till beslut, och dels Anna Lundbergs (L) yrkande om bifall till förvaltningens förslag till beslut. Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt Anna Lundbergs (L) yrkande om bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Kopia till

Kommunstyrelsen, Västerås stad

Individ- och familjeförvaltningen
Christina Persson
Epost: christina.persson@vasteras.se

Kopia till
Kommunstyrelsen, Västerås stad

Individ- och familjenämnden

Yttrande över remiss - Motion från (SD) om samhällsorientering för nyanlända

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar det till Kommunstyrelsen.

Ärendebeskrivning

Sverigedemokraterna har inkommit med en motion och uppdragit åt Individ och familjenämnden

- Att Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda och jämföra hur kursen Samhällsorientering ser ut i övriga kommuner i landet vad det gäller antal timmar och innehåll i jämförelse med Västerås kommun.
- Att ge Individ och familjenämnden i uppdrag att öka antalet timmar i samhällsorientering för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan med arbetsförmedlingen eller har kontakt med socialtjänsten i Västerås kommun.
- Att Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda utifrån gällande lagstiftning om det går att ändra ifrån att det ska vara frivilligt att gå kursen Samhällsorientering till att kursen blir obligatorisk för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan och är bosatta i Västerås kommun.

Vid sitt sammanträde den 25 november 2020 beslutar Individ och familjenämnden att ställa sig bakom föreslaget yttrande och överlämna det till Kommunstyrelsen.

Samtliga kommuner som Individ och familjeförvaltningen varit i kontakt med arbetar utifrån samma kursmaterial "Boken om Sverige". Det som kan skilja är de lokala inläggen och förutsättningarna. Samhällsorienteringen som Individ och familjeförvaltningens Integrationsenhet bedriver följer lagstiftningen när det gäller antal timmar. Eftersom utökningen av antalet kurstimmar till 100 timmar gäller sedan 1 februari 2020 och

samhällsorienteringen varit stängd på grund av Corona så är det för tidigt att göra en utvärdering av resultatet av förändringen. Den övervägande delen av jämförelsekommunerna följer och erbjuder det lagstadgade antalet kurstimmar. Individ och familjeförvaltningens bedömning är att det inte föreligger behov av en utökning av antalet samhällsorienteringstimmar.

Kommunens samhällsorientering sker sedan 1 december 2010 i samverkan med Arbetsförmedlingen och är kopplad till den etableringsplan som Arbetsförmedlingen och den nyanlände utan egen ekonomi kommer överens om. Etableringsplanen utgår från vad Arbetsförmedlingen i samråd med den nyanlände anser är personens behov.

Etableringsersättningen från Försäkringskassan är villkorad och betalas ut när personen kan uppvisa sin månatliga aktivitetsrapport som utgår från heltidsdeltagande i etableringsplanen. För de personer som har samhällsorientering inskriven i etableringsplanen och anmäler sig till Samhällsorienteringen är närvaron obligatorisk. Den gällande lagstiftningen gör det inte möjligt att villkora deltagande i samhällsorientering eftersom etableringsplanen kan innehålla andra delar än samhällsorientering.

Bilaga Samhälls- och hälsoorienterings kurs (SOH) 2020

100 tim	
<p>Vecka 1 Att komma till Sverige.</p>	<p>Måndag 1 - Introduktion – Integration ,utvärdering del 1 Tisdag 2 - Sveriges historia- utveckling. Onsdag 3 - Kultur, högtider. Torsdag 4 – Bostad, hemförsäkring, hyreskontrakt, brand. Fredag 5 - Hälsa-fördjupning i sjukvården, vårdcentral, 1177, hälsocenter.</p>
<p>Vecka 2 Det dagliga livet- Att försörja sig och utveckla i Sverige.</p>	<p>Måndag 6 - Miljö- vafabmiljö. Tisdag 7 - Privatekonomi, skat, pension, konsumenträttigheter. Onsdag 8 - Den svenska arbetsmarknaden, anställningsavtal. Torsdag 9 - Arbeta och starta eget företag. Fredag 10 -Hälsa-Matvanor, egenvård o hygien.</p>
<p>Vecka 3 Individens rättigheter och skyldigheter.</p>	<p>Måndag 11- Individens rättigheter och skyldigheter- familjen (besök på familjecentrum) Tisdag 12 - Individens rättigheter och skyldigheter – Barns rättigheter. Onsdag 13 -Det svenska välfärds och kvinnors kämpande. Torsdag 14 -Individens rättigheter 2/jämställdhet/Jämlikhet. Fredag 15 –Hälsa- Stress och motion.</p>
<p>Vecka 4 Att bilda familj i Sverige.</p>	<p>Måndag 16 -Olika sätt att leva ihop. Tisdag 17 -Förskola, skola och andra pedagogiska verksamheter Onsdag 18 –Skola- vuxna- SFI-Högskola, VUC. Torsdag 19 -Svenska myndigheter – Socialförsäkringen. Fredag 20 -Hälsa -Alkohol, tobak och narkotika</p>
<p>Vecka 5 Att påverka i Sverige.</p>	<p>Måndag 21 - Demokratins utveckling. Tisdag 22 – Politik, val i Sverige, partier. Onsdag 23 -Äldreomsorg, Pension 1 Torsdag 24 -Att åldras i Sverige – Äldreomsorg, Pension 2 Fredag 25 -Hälsa –Sömn. hur man hittar i sjukvårdssystemet.</p>
<p>Vecka 6 Fördjupning</p>	<p>Måndag 26 – Våld i nära relation/sexuell och reproduktiv hälsa. Tisdag 27- Hälsa-sjukvårds avgifter/kostnader, Kartläggning/lag. Onsdag 28 – Fritids aktiviteter, Try-it- Bellevue. Torsdag 29 – Familjecentrum besök. ”flexibel” Fredag 30 – GG av kursen. Avslutning/ utvärdering del 2/intyg.</p>
<p><i>Egna Anteckningar.....</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Grupparbete/ diskussionsfrågor/studiebesök. Dialog & reflektion • SRHR och Våld i nära relationer • Familjecentrum besök, kontakta Eva FC Råby för bokad besök.

VÄSTERÅS STAD

Individ och familjeförvaltningen
Persson, Christina

YTTRANDE

Datum
2020-11-02

Diariernr
Dnr: IFN 2020/00541

Sida
1 (1)

Yttrande över motion från (SD) - Samhällsorientering för nyanlända

Inledning

Sverigedemokraterna har inkommit med en motion och uppdragit åt Individ och familjenämnden

- Att Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda och jämföra hur kursen Samhällsorientering ser ut i övriga kommuner i landet vad det gäller antal timmar och innehåll i jämförelse med Västerås kommun.
- Att ge Individ och familjenämnden i uppdrag att öka antalet timmar i samhällsorientering för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan med arbetsförmedlingen eller har kontakt med socialtjänsten i Västerås kommun.
- Att Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda utifrån gällande lagstiftning om det går att ändra ifrån att det ska vara frivilligt att gå kursen Samhällsorientering till att kursen blir obligatorisk för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan och är bosatta i Västerås kommun.

Utöver motionen tog Individ och familjenämnden beslut 2020-04-23 i yttrandet över remissen "Motion från (SD) om närvarohöjande åtgärd för centrala samhällsinformationsmöten utformade för nyanlända" IFN 2019/00195-1.7.1 att "se över innehållet i samhällsinformationen och att man redovisar könsfördelning för dem som inte startar samhällsorientering". Integrationsenheten som ansvarar för samhällsorienteringen har varit stängd under våren och sommaren 2020 på grund av Corona vilket inneburit att beslutet ännu inte kunnat följas upp.

Arbetsförmedlingens uppdrag med etableringsplan och samhällsorientering

Före 1 december 2010 hade kommunerna det övergripande ansvaret för nyanländas etablering i samhället. Detta ändrades genom lagstiftning¹ och efter den 1 december 2010 delas ansvaret mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna.

¹ SFS 2010:197 Lag om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Arbetsförmedlingens roll

Personer som är nyanlända asylsökande utan egen ekonomi i kommunen och är mellan 20 och 64 år ska upprätta en individuell etableringsplan med handläggare på Arbetsförmedlingen. Personer 18 och 19 år ska istället fullgöra sin gymnasieutbildning.

Etableringsplanen innehåller en överenskommelse kring vad personen behöver för att underlätta en etablering i samhället. En nyanländ asylsökande utan egen ekonomi har rätt att få en etableringsplan inom ett år efter att han eller hon första gången folkbokfördes i en kommun.

Etableringsplanen ska utformas tillsammans med den nyanlände och i samverkan med berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer. Planen ska omfatta högst 24 månader. Målet är att deltagaren så snabbt som möjligt ska lära sig svenska, hitta ett jobb och klara sin egen försörjning. Personen och dess arbetsförmedlare planerar vilka insatser som passar bäst för att personen så snabbt som möjligt ska lära sig svenska och hitta ett jobb.

Exempel på insatser i etableringsprogrammet är:

- språkutbildning för den som inte har grundläggande kunskaper i svenska, svenska för invandrare (SFI)²
- samhällsorienterande utbildning
- utbildning på olika nivåer, ifall personen behöver utveckla eller bygga på sin kompetens
- praktik
- stöd när personen söker jobb
- stöd och rådgivning till den som funderar på att starta eget företag.

Av etableringsplanen ska det framgå under vilken tid den gäller, vilka aktiviteter som ingår i insatserna, de olika aktiviteternas omfattning och längd. Aktiviteterna i planen ska tillsammans motsvara verksamhet på heltid om det inte föreskrivs något annat.

Arbetsförmedlingen ska samordna etableringsinsatser enligt denna lag och vara stödjande och pådrivande i förhållande till berörda parter³. Det är frivilligt att delta i programmet men om man deltar måste personen vara aktiv och följa planeringen.

Om personen lämnar in en aktivitetsrapport varje månad som visar deltagande i etableringsplanen är hen berättigad till etableringsersättning från Försäkringskassan.

Rätten till etableringsplan gäller inte en nyanländ som har ett förvärvsarbete på heltid, går i gymnasieskola, eller som på grund av sjukdom eller någon annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan är förhindrad att delta i etableringsinsatser på minst 25 procent av heltid.

² skollagen (1985:1100)

³ Prop. 2009/10:60, bet. 2009/10:AU7, rskr. 2009/10:208.

Beskrivning av Samhällsorientering

Samhällsorientering erbjuds till flyktingar som omfattas av etableringsinsatser genom Arbetsförmedlingen samt den utökade målgruppen⁴. Den utökade målgruppen är anknytnings- eller anhöriginvandrare som fått uppehållstillstånd.

Före den sista januari 2020 var antalet lagstadgade samhällsorienteringstimmar 60 timmar men från och med första februari 2020 höjdes antalet lagstadgade timmar till 100 timmar⁵.

Samhällsorienteringen är lagstyrd och beskriver till vem samhällsorienteringen riktar sig, när den kan påbörjas⁶ och avslutas⁷, omfattning och vad den ska innehålla. Den ska kunna kombineras med arbete, studier och andra aktiviteter för att underlätta och påskynda etableringen i arbetslivet⁸.

Samhällsorienteringen syftar till att underlätta de nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet. Samhällsorienteringen ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Målet ska vara att deltagarna utvecklar kunskap om mänskliga rättigheter, grundläggande demokratiska värderingar, den enskildes rättigheter och skyldigheter, hur samhället är organiserat, och praktiskt vardagsliv.

Samhällsorienteringen ska innehålla följande delar.

1. Att komma till Sverige.
2. Att bo i Sverige.
3. Att försörja sig och utvecklas i Sverige.
4. Individens rättigheter och skyldigheter.
5. Att bilda familj och leva med barn i Sverige.
6. Att påverka i Sverige.
7. Att vårda sin hälsa i Sverige.
8. Att åldras i Sverige.

Tyngdpunkten ska ligga på den praktiska aspekten av att leva i Sverige. Det exakta innehållet, omfattningen och tyngdpunkten i varje del bör anpassas efter deltagarna och de lokala förutsättningarna⁹.

Kommunen bestämmer hur samhällsorienteringen ska utformas och i vilken ordningsföljd samhällsorienteringens delar ska behandlas. Samhällsorienteringen ska ge utrymme för dialog och reflektion. Samhällsorienteringen ska i möjligaste mån bedrivas på modersmålet eller ett annat språk som deltagaren behärskar väl.

De personer som ger samhällsorienteringen ska ha lämplig pedagogisk utbildning eller erfarenhet och ämneskunskap. Kommunen ska ha en plan för samhällsorienteringen. I planen ska samhällsorienteringens innehåll och omfattning anges. Kommunen ska ge varje deltagare ett intyg efter avslutad samhällsorientering. Omfattningen och innehållet ska framgå.

⁴ SFS 2013:156/2014:954

⁵ Förordning (2019:1310). Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2020.

⁶ Av lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare

⁷ Förordning (2017:829).

⁸ Förordning (2019:1310). Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2020.

⁹ SFS 2010:197 Lag om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

Antal timmar och innehåll i jämförelse med Västerås

Samtliga kommuner som Individ och familjförvaltningen varit i kontakt med erbjuder samhällsorientering utifrån lagstiftningen med minst 100 timmar. En kommun erbjuder 20 timmar extra föräldrastöd på frivillig basis.

Kommun	Antal timmar	Invånare	Utförare
Västerås	100	154 049	Västerås stad
Eskilstuna	100	106 859	Eskilstuna kommun
Södertälje	100	97 381	Centrum för samhällsorientering
Malmö/ Helsingborg	100	344 166/ 147 734	Länsstyrelsen i Malmö, samtliga kommuner i Region Skåne
Örebro	100	155 989	Samverkan med samtliga kommuner i Örebro län
Linköping/ Norrköping	102	161 034/ 144 270	Region Östergötland, samverkan, samtliga kommuner i länet
Uppsala	100 + 20 frivilliga i föräldrastöd	230 767	Uppsala kommun

Innehåll i Samhällsorienteringen

Innehållet i samhällsorienteringen ska utgå från grundläggande aktiviteter i människors vardagsliv fördelat inom åtta block. Samtliga kommuner som Individ och familjförvaltningen varit i kontakt med erbjuder det innehåll som är lagstadgat. Samtliga utbildare använder sig av kursmaterialet "Boken om Sverige".

De obligatoriska ämnena i samhällsorienteringen är;

Att komma till Sverige

Att bo i Sverige

Att försörja sig och utvecklas i Sverige

Individens rättigheter och skyldigheter

Att bilda familj och leva med barn i Sverige

Att påverka i Sverige

Att vårda sin hälsa i Sverige

Att åldras i Sverige

Kommunerna har i flera fall lagt till och format orienteringen utifrån sina lokala förutsättningar.

Intyg efter avslutad samhällsorientering

Det varierar från kommun till kommun när deltagarna får intyg på avslutad samhällsorientering. Vissa kommuner skriver ut intyg när deltagaren har gått mer än 50% av samhällsorienteringen, någon kommun kräver 80% deltagande. En utförare säger att för att

få intyg så krävs deltagande i samtliga ämnen och annars får deltagaren ett dokument där det framgår vilka ämnen man deltagit i och vilka som saknas.

Samhällsorienteringen i Västerås

Arbetsförmedlingen i Västerås ansvarar för att alla asylsökande nyanlända utan egen ekonomi får en etableringsplan. Som en del i etableringsplanen ingår att personen ska gå samhällsorientering. Det ligger på personen själv att ta kontakt med kommunens Integrationsenhet och anmäla sig.

Integrationsenheten inom Individ och familjförvaltningen ansvarar för Västerås stads samhällsorientering. I samhällsorienteringen ingår samtliga lagstadgade områden¹⁰.

För att säkerställa att alla mottagna nyanlända erbjuds samhällsorientering¹¹, även de som inte ingår i gruppen asylsökande nyanlända som har kontakt med Arbetsförmedlingen, får samtliga information vid mottagandet eller via brev. För att nå och motivera målgruppen att delta i samhällsorienteringen delar integrationsenheten också ut informationsblad hos utbildningsanordnarna.

Mellan 80 till 140 personer går samhällsorienteringen per år. Samhällsorienteringen i Västerås pågår under sex veckor med fyra timmar per dag. Grupperna träffas vid 30 tillfällen och i samhällsorienteringen ingår också besök från olika myndigheter och organisationer samt studiebesök. 81-100 % av deltagarna slutför påbörjad samhällsorientering inom ett år från anmälan. Det finns flera orsaker till att en deltagare avbryter den påbörjade samhällsorientering som till exempel, svårigheter att samordna samhällsorienteringen med SFI¹² eller med Arbetsförmedlingens etableringsinsatser, arbete, praktik, föräldradledighet, sjukdom eller flytt till annan kommun. Deltagarna får intyg efter avslutad kurs. Intyget talar om vilka delar som personen deltagit i.

Integrationsenheten genomför kontinuerliga uppföljningar av samhällsorienteringen både när det gäller organisering och genomförande. De personer som undervisar i samhällsorienteringen ska ha lämplig pedagogisk utbildning eller erfarenhet och ämneskunskap. Utöver dessa kompetenser ställs krav på goda kunskaper om svenska samhället och i svenska språket samt goda kunskaper i modersmålet.

Utökning av antalet Samhällsorienteringstimmar

Den 1 februari 2020 trädde regeringsbeslutet om en utökning av antalet samhällsorienteringstimmar från 60 till 100 timmar i kraft. På grund av Corona har Integrationsenheten inte kunnat genomföra samhällsorienteringen mellan mars till och med augusti 2020. Detta har inneburit att Integrationsenheten inte kunnat följa upp och utvärdera utökningen av antalet samhällsorienteringstimmar.

En ytterligare ökning av antalet samhällsorienteringstimmar från dagens 100 skulle innebära ökade kostnader för Individ och familjenämnden. Idag beräknas samhällsorienteringen fordra två 100 %-iga tjänster på Integrationsenheten. Detta är beräknat utifrån antalet grupper samt

¹⁰ Se bilaga på Samhällsorienteringsschema 2020, 100 timmar.

¹¹ Enligt lagen 2013:156

¹² Svenska för invandrare

de olika språk som samhällsorienteringen behöver utföras på. Skulle samhällsorienteringen utökas ytterligare krävs, beroende på antal timmar som utökas, en högre bemanning på Integrationsenheten.

Obligatoriskt deltagande

Arbetsförmedlingen i Västerås ansvarar för att alla asylsökande nyanlända utan egen ekonomi får en etableringsplan. Som en del i etableringsplanen ingår att personen ska gå samhällsorientering. Personen och dess arbetsförmedlare planerar vilka insatser som passar bäst för att personen så snabbt som möjligt ska lära sig svenska och hitta ett arbete. Exempel på insatser i etableringsprogrammet är, förutom samhällsorientering, svenska för invandrare (SFI), utbildning på olika nivåer för att utöka personens kompetens, praktikplats, jobbstöd samt stöd och rådgivning för att starta eget företag.

Har arbetsförmedlingen och personen kommit överens i etableringsplanen att det ska ingå samhällsorientering anmäler personen sig själv till Integrationsenheten. Har personen anmält sig vid Integrationsenheten i Västerås för deltagande i samhällsorientering är deltagandet obligatoriskt. Skulle personen få ett arbete eller en praktikplats skjuts samhällsorienteringen på framtiden. Detta då syftet och målet med etableringsplanen är att deltagaren så snabbt som möjligt ska lära sig svenska, hitta ett jobb och klara sin egen försörjning.

Redovisning av deltagande

Individen redovisar själv till arbetsförmedlingen om de anmält sig till och medverkar i kommunens samhällsorientering. Arbetsförmedlingen uppger att de inte har möjlighet att meddela Integrationsenheten vilka som ska gå samhällsorienteringen utifrån reglerna kring GDPR. För att en person ska få ersättning från Försäkringskassan och ett intyg som bekräftar deltagande i samhällsorienteringen krävs en obligatorisk närvaro vid lektionerna. För att få etableringsersättning från Försäkringskassan redovisar personen själv antal timmar som personen deltagit i samhällsorienteringen. Detta sker i den månatliga aktivitetsrapporten som undertecknas på heder och samvete. Skulle personen missa några lektionstillfällen finns det möjlighet för personen att delta vid de tillfällena i kommande grupper för samhällsorientering. Arbetsförmedlingen gör inga kontroller om personen går i samhällsorienteringen eller ej utan förlitar sig på att personen är ärlig och att undertecknandet på heder och samvete garanterar deltagandet.

Individ och familjförvaltningens slutsatser

Samtliga kommuner som Individ och familjförvaltningen varit i kontakt med arbetar utifrån samma kursmaterial "Boken om Sverige". Det som kan skilja är de lokala inläggen och förutsättningarna. Samhällsorienteringen som Individ och familjförvaltningens Integrationsenhet bedriver följer lagstiftningen när det gäller antal timmar. Eftersom utökningen av antalet kurstimmar till 100 timmar gäller sedan 1 februari 2020 och samhällsorienteringen varit stängd på grund av Corona så är det för tidigt att göra en utvärdering av resultatet av förändringen. Den övervägande delen av jämförelsekommunerna följer och erbjuder det lagstadgade antalet kurstimmar. Individ och familjförvaltningens bedömning är att det inte föreligger behov av en utökning av antalet samhällsorienteringstimmar.

Kommunens samhällsorientering sker sedan 1 december 2010 i samverkan med Arbetsförmedlingen och är kopplad till den etableringsplan som Arbetsförmedlingen och den nyanlände utan egen ekonomi kommer överens om. Etableringsplanen utgår från vad Arbetsförmedlingen i samråd med den nyanlände anser är personens behov. Etableringsersättningen från Försäkringskassan är villkorad och betalas ut när personen kan uppvisa sin månatliga aktivitetsrapport som utgår från heltidsdeltagande i etableringsplanen. För de personer som har samhällsorientering inskriven i etableringsplanen och anmäler sig till Samhällsorienteringen är närvaron obligatorisk. Den gällande lagstiftningen gör det inte möjligt att villkora deltagande i samhällsorientering eftersom etableringsplanen kan innehålla andra delar än samhällsorientering.

Bilaga
Samhällsorienteringsschema 2020, 100 timmar

Motion

Samhällsorientering för nyanlända

Om man nyligen fått uppehållstillstånd och har ett etableringsprogram från arbetsförmedlingen, en kontakt med Socialtjänsten eller är anhörighetsinvandrad kan man få gå kursen Samhällsorientering. Idag är det frivilligt att gå kursen och det tycker vi är fel. Det står att de endast kan *erbjudas* gå kursen, men vi tycker att det vore önskvärt att kursen blir obligatorisk för individens/nyanländes bästa för att integreras in i samhället.

Samhällsorienteringen ligger på mininivå i antal timmar enligt gällande lagstiftning i Västerås kommun. Även om kravet enligt gällande lagstiftning på mininivå höjdes från 60 timmar till 100 timmar så är det fritt fram för varje kommun att öka antal timmar om man vill ha det så. Vi anser att kvalitén kan höjas och utvecklas på många plan och då behöver vi öka antal veckor. Med en kursdag på 8 timmar per dag så är det totalt 2 ½ vecka som Västerås Kommun erbjuder i Samhällsorientering idag.

Kursens innehåll ser idag ut så här:

- De mänskliga rättigheterna
- Grundläggande demokratiska värderingar
- Rättigheter och skyldigheter
- Hur det svenska samhället är organiserat.
- Praktiskt vardagsliv

Dessa 5 punkter kan utvecklas.

Med bakgrund enligt ovanstående text så vill vi Sverigedemokrater:

Att: Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda och jämföra hur kursen Samhällsorientering ser ut i övriga kommuner i landet vad det gäller antal timmar och innehåll i jämförelse med Västerås kommun.

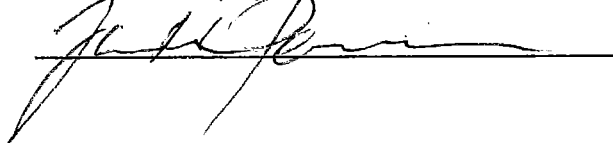
Att: ge individ och familjenämnden i uppdrag att öka antalet timmar i samhällsorientering för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan med arbetsförmedlingen eller har kontakt med Socialtjänsten i Västerås kommun.

Att: Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda utifrån gällande lagstiftning, om det går att ändra ifrån att det ska vara frivilligt att gå kursen Samhällsorientering. Till att kursen blir obligatorisk för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan och är bosatta i Västerås Kommun.

Patric Sjölund (SD)

Janeth Persson (SD)

Från: kommunstyrelsen@vasteras.se
Skickat: den 8 september 2020 17:21
Till: Individ- och familjenämnden
Ämne: Handlingar för ärende 202001250, Motion från (SD) om samhällsorientering för nyanlända
Bifogade filer: Följebrev Remiss.pdf; Be656_132021.pdf

Hej,

Översänder Remiss - Motion från (SD) om samhällsorientering för nyanlända.

Yttrandet ska vara Kommunstyrelsen tillhanda senast den 31 december 2020.

Yttrandet skickas digitalt till kommunstyrelsen@vasteras.se.

Med vänlig hälsning,

Registrator

Västerås stad

Stadsledningskontoret

721 87 VÄSTERÅS

Telefon växel: 021-39 00 00

[Kommunstyrelsen@vasteras.se](mailto:kommunstyrelsen@vasteras.se)

<http://www.vasteras.se>

Aktuella handlingar för ärende 202001250, Motion från (SD) om samhällsorientering för nyanlända bifogas detta e-postmeddelande

Länk till ärendet:

VÄSTERÅS STAD

Kommunstyrelsen

REMISS

Datum
2020-09-08

Sida
1 (1)

Diariernr
KS 2020/01250- 1.3.6

REMISS

Ärende Motion från (SD) om samhällsorientering för nyanlända

Remitterat till Individ- och familjenämnden

Svar senast Yttrandet ska vara Kommunstyrelsen tillhanda senast den 31 december 2020.

Skickas digitalt till kommunstyrelsen@vasteras.se

Med vänlig hälsning

Pia Svennerholm Moberg
Kanslichef

Motion

Samhällsorientering för nyanlända

Om man nyligen fått uppehållstillstånd och har ett etableringsprogram från arbetsförmedlingen, en kontakt med Socialtjänsten eller är anhörighetsinvandrad kan man få gå kursen Samhällsorientering. Idag är det frivilligt att gå kursen och det tycker vi är fel. Det står att de endast kan *erbjudas* gå kursen, men vi tycker att det vore önskvärt att kursen blir obligatorisk för individens/nyanländes bästa för att integreras in i samhället.

Samhällsorienteringen ligger på mininivå i antal timmar enligt gällande lagstiftning i Västerås kommun. Även om kravet enligt gällande lagstiftning på mininivå höjdes från 60 timmar till 100 timmar så är det fritt fram för varje kommun att öka antal timmar om man vill ha det så. Vi anser att kvalitén kan höjas och utvecklas på många plan och då behöver vi öka antal veckor. Med en kursdag på 8 timmar per dag så är det totalt 2 ½ vecka som Västerås Kommun erbjuder i Samhällsorientering idag.

Kursens innehåll ser idag ut så här:

- De mänskliga rättigheterna
- Grundläggande demokratiska värderingar
- Rättigheter och skyldigheter
- Hur det svenska samhället är organiserat.
- Praktiskt vardagsliv

Dessa 5 punkter kan utvecklas.

Med bakgrund enligt ovanstående text så vill vi Sverigedemokrater:

Att: Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda och jämföra hur kursen Samhällsorientering ser ut i övriga kommuner i landet vad det gäller antal timmar och innehåll i jämförelse med Västerås kommun.

Att: ge individ och familjenämnden i uppdrag att öka antalet timmar i samhällsorientering för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan med arbetsförmedlingen eller har kontakt med Socialtjänsten i Västerås kommun.

Att: Individ och familjenämnden får i uppdrag att utreda utifrån gällande lagstiftning, om det går att ändra ifrån att det ska vara frivilligt att gå kursen Samhällsorientering. Till att kursen blir obligatorisk för de som nyligen fått uppehållstillstånd och har en etableringsplan och är bosatta i Västerås Kommun.

Patric Sjölund (SD)

Janeth Persson (SD)

